

AGNIESZKA
WOJTYNIAK

Ogród właściwie oświetlony

Stworzenie pięknego ogrodu wymaga wielu starań, planów i pracy. Gdy osiągniemy już wymarzony efekt, chcielibyśmy się nim cieszyć możliwie jak najdłużej. Dlatego warto sprawić, by nasz ogród „żył” także w nocy. Właściwe oświetlenie ukáže jego drugą, bardziej tajemniczą twarz.

Wybór nie taki oczywisty

Na rynku dostępne są różnego rodzaju ogrodowe źródła światła, które w odróżnieniu od zwykłych lamp cechują się dopasowaniem do otoczenia wzornictwem oraz odpornością na uszkodzenia mechaniczne i warunki atmosferyczne (wilgoć, kurz, wiatr). Poza tradycyjnymi lampami stojącymi, wiszącymi i naściennymi możemy zaopatrzyć się także w:

- **oświetlenie solarne:** wyposażone w diody LED. Lampy te pozyskują w dzień energię światła słonecznego

za pomocą kolektora, który znajduje się zwykle na wierzchu klosza. Po zapadnięciu zmroku automatycznie się włączają i emitują przez kilka godzin niezbyt mocne światło akcentujące, które wystarczy do doświetlenia ciągów komunikacyjnych. Plusem takiego rozwiązania jego energooszczędność, łatwość instalacji oraz długowieczność żarówek typu LED (nie trzeba ich wymieniać przez parę lat).

- **reflektory nagruntowe:** kierują strumień światła na wybrany obiekt.
- **oświetlenie do oczek wodnych:** lampy tego typu umieszczane są na brzegu lub na dnie zbiornika. Mogą być całkowicie zatopione w wodzie lub unosić się na jej powierzchni. Powinny być wodoszczelne i niskonapięciowe (zwykle 12 V).
- **lampy o oprawkach najazdowych:** osadzone w nawierzchni podjazdów płaskie oprawy są wodoszczelne. Mogą wytrzymać ciężar samochodu.
- **chroniące przed komarami lampy owadobójcze.**

Kryterium wyboru może być także materiał, z którego skonstruowana została lampa. Pamiętajmy przy tym, że każde tworzywo posiada charakterystyczne właściwości:

- **lampy żeliwne:** w postaci ciężkich, odpornych na uszkodzenia odlewów,
- **lampy aluminiowe:** lekkie, trwałe, odporne na warunki atmosferyczne i korozję (zwłaszcza gdy aluminium jest anodowane, czyli pokryte warstwą tlenku),
- **lampy z tworzywa sztucznego:** całkowicie odporne na korozję, lekkie, nie są jednak w pełni odporne na uszkodzenia mechaniczne. Ich trwałość oraz podatność na odbarwienia zależy od jakości tworzywa.

Stylo i funkcjonalnie

Zanim kupimy odpowiednie lampy, zastanówmy się, jaką funkcję mają spełniać. Jedne rozwiązania zastosujemy, gdy będzie nam zależało przede wszystkim na efekcie wizualnym, inne zaś, gdy naszym priorytetem okaże się funkcjonalność i bezpieczeństwo.

Istotną kwestią, na którą powinniśmy zwrócić uwagę, jest styl ogrodu. Lampy powinny z nim współgrać, odpowiednio komponując się z roślinnością i elementami małej architektury. Starajmy się nie mieszać konwencji. Iluminację powinna cechować spójność. Wyjątek stanowi sytuacja, gdy zabudowania dzielą nasz ogród na dwie odrębne części: pierwszą frontową (którą ze względów bezpieczeństwa możemy dobrze doświetlić – wprawdzie uzyskany efekt jest mniej subtelny, ale zyskujemy na funkcjonalności) i drugą prywatną (w której stosujemy oświetlenie punktowe podkreślające np. atrakcyjność nasadzeń czy budynków).

Przy zakupie oświetlenia ogrodowego pamiętajmy, że poza aspektem czysto wizualnym ma ono być przede wszystkim bezpieczne. Wybierajmy lampy szczelne, odporne na wilgoć, zmiany temperatury oraz korozję. Sprawdźmy, czy produkty oznaczone zostały znakiem „B”, który poświadcza, że spełniają Polską Normę i uzyskały aprobatę techniczną, oraz znakiem „CE” potwierdzającym zgodność z normami Unii Europejskiej. Uwzględniając miejsce, gdzie zostanie zainstalowane oświetlenie, przy wyborze kierujemy się dwucyfrowym wskaźnikiem stopnia ochrony IP. Pierwsza cyfra (w skali 0–6) oznacza pyłoszczelność, druga zaś (w skali 0–8) wodoszczelność.

Wykorzystano zdjęcia firm:

- Aurora Technika Świetlna
- Epstein-Design HG
- Kontak Simon
- LEDCENTER
- Paul Neuhaus
- TECHNOLUX

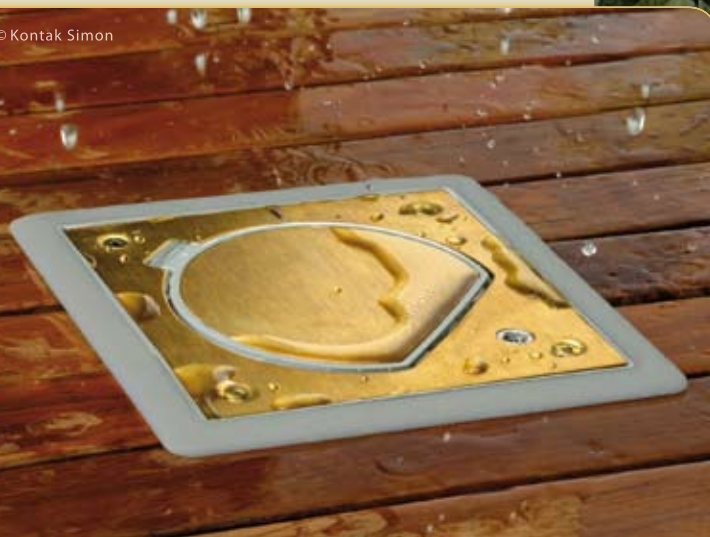
Cyfra IP	Pierwsza cyfra – ochrona przed przedostawaniem się ciał stałych	Druga cyfra – ochrona przed działaniem wody
0	Brak	Brak
1	Ochrona przed przedostaniem się ciał o średnicy 50 mm i większej	Pionowo padające krople
2	kw., lecz o średnicy 12 mm i większej	Pionowo padające krople na urządzenia odchylone o 15° od położenia normalnego
3	kw., lecz o średnicy 2,5 mm i większej	Natrysk wody pod kątem 60° od pionu z każdej strony
4	kw., lecz o średnicy 1,0 mm i większej	Woda rozbryzgana na obudowę z dowolnego kierunku
5	Ochrona przed pyłem w ilości utrudniającej działanie urządzenia	Woda lana strugą na obudowę z dowolnej strony
6	Całkowita ochrona przed przedostawaniem się pyłu	Woda lana silną strugą z dowolnej strony
7	–	Krótkotrwałe zanurzenie w wodzie, brak wnikania wody w ilościach wywołujących szkodliwe skutki
8	–	Ciągłe zanurzenie w wodzie w uzgodnionych warunkach

Lampy zainstalowane pod zadaszeniem powinny mieć minimalnie IP44, stojące poza zadaszeniem – IP55, montowane w nawierzchni – IP65, a lampy do oczek wodnych – IP68.

Źródło energii w ogrodzie

Jeśli ogród nie jest jeszcze ukończony, możemy skorzystać z wodoszczelnych przedłużaczy, które doprowadzą prąd w odpowiednie miejsce. *Docelowo z pewnością lepszym rozwiązaniem jest jednak zamontowanie wodoszczelnych puszek podłogowych o stopniu ochrony IP 66, odpornych zarówno na wodę, uszkodzenia mechaniczne, jak i kurz* – wyjaśnia Michał Teodorczyk menedżer marki z firmy Kontakt-Simon. *Większość puszek możemy zamontować w tradycyjnych wylewkach podłogowych (np. wykonanych w trawie) lub w podłogach opartych na lekkich konstrukcjach metalowych czy drewnianych (tarasy, baseny itp.)* – dodaje. W przeciwieństwie do prowizorycznych przedłużaczy, puszki są całkowicie bezpieczne. Niektóre modele posiadają rozwiązania konstrukcyjne ograniczające dostęp do ich wnętrza dzieciom oraz uniemożliwiające zatrzaśnięcie klapy, gdy podpięty jest sprzęt elektryczny. Możemy też kupić puszki wyposażone w dodatkowe gniazda teleinformatyczne lub telefoniczne, które umożliwią na przykład podłączenie komputera do szybkiej sieci.

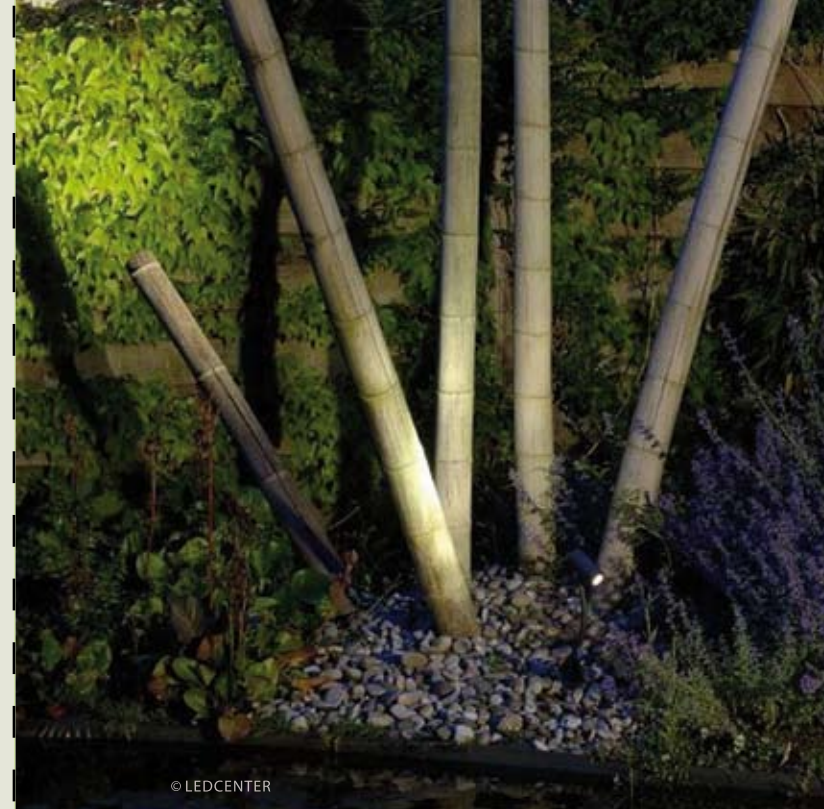
© Kontakt Simon

Miejsce a efekt

Często rozwiązania narzucają się samoistnie ze względu na umiejscowienie światła. Oświetlenie furtki, garażu i drzwi wejściowych musi być na tyle mocne, aby rozjaśnić te miejsca po zmroku i ułatwić dostęp do klamki, zamka, dzwonka itp. Dobrze, by zostało ono dodatkowo wyposażone w czujnik ruchu bądź zmierny, dzięki którym ograniczymy koszty i zwiększymy bezpieczeństwo mieszkańców. Złodziej szuka łatwego łupu, omijając więc będzie zabudowania dobrze widoczne lub zwracające uwagę przechodniów poprzez nagłe włączenie światła w momencie wykrycia ruchu. Trakty komunikacyjne doświetla się od dołu za pomocą np. wytrzymałych na duży nacisk lamp gruntowych. Jeśli wzdłuż podjazdu i ścieżek chcemy umieścić lampy na nóżkach, zadbajmy o to, by posiadały przesłony kierujące światło ku ziemi bądź oprawy rozpraszające, co uniemożliwi oślepienie przechodniów. Planując wysokość lamp, kierujemy się zasadą: im krótsza dróżka, tym niższa lampa.

© Epstein-Design HG

© LEDCENTER

© LEDCENTER

© TECHNOLUX

© Epstein-Design HG

Miejsce występowania zieleni niskiej, wartej podkreślenia światłem, jest trudne do zaplanowania w przeciągu kilku lat. Lampy instalowane na stałe mogą się okazać w tym przypadku mało funkcjonalne. Dlatego warto zainwestować w przenośne reflektory lub lampy wyposażone w szpikulce wbijane w ziemię. Przednie oświetlenie wyodrębnia z przestrzeni pojedynczy przedmiot lub roślinę, których cień tworzy dodatkowo ciekawy efekt wizualny. Przeniesienie źródła światła na drugą stronę, czyli oświetlenie tylne, również daje interesujący rezultat. Widoczny jest wtedy jedynie ciemny zarys przedmiotu otoczony świetlnym konturem.

© LEDCENTER

© Paul Neuhaus

© Paul Neuhaus

© LEDCENTER

Większe rośliny wyglądają malowniczo, gdy zostaną podświetlone od dołu za pomocą reflektorów. Innym sposobem na uzyskanie ciekawego efektu jest zamontowanie źródła światła w koronie drzewa i skierowanie jego strumienia na ziemię. Światło przeświecające przez gałęzie tworzy wrażenie naturalnego księżycowego blasku przenikającego przez konary.

Oświetlenie zbiorników wodnych również kieruje się własnymi prawami. Lampy mogą być umieszczone zarówno wokół, jak i wewnątrz oczka wodnego (przy czym duże zbiorniki najlepiej oświetlić z zewnątrz). Konstrukcja lamp ma umożliwić takie ich umiejscowienie, by widoczne było jedynie emitowane światło, a nie sama obudowa.

Podkreślić można także kolor i fakturę zabudowań. Ściany można „obmyć” równomiernym światłem, co stworzy intymną atmosferę. Alternatywnym rozwiązaniem jest tzw. grazing, który polega na rzucaniu światła na ścianę

© Aurora Technika Świetlna

© Paul Neuhaus

pod ostrym kątem, dzięki czemu uwypuklona zostaje jej faktura.

Unikajmy błędów

Najczęstsze uchybienia towarzyszące planowaniu i instalacji oświetlenia ogrodowego to:

- **zbyt mocne oświetlenie ogrodu:** część wycieczkowa powinna się charakteryzować subtelnością zastosowanych rozwiązań świetlnych. Warto zastosować punktowe oświetlenie, a noc ukaże zupełnie inne oblicze ogrodu.
- **brak spójności oświetlenia:** wszystkie obudowy lamp powinny mieć podobny styl, by stworzyć wrażenie kontynuacji.
- **zbytnie ograniczanie wydatków:** oświetlenie dobrej jakości będzie wymagało od nas jedynie ponoszenia późniejszych kosztów eksploatacji i wymiany żarówek. Użycie lamp z materiałów słabych jakościowo może się okazać w dłuższej perspektywie nieopłacalne.